

(...) El PSUC, en fundar-se, havia fet seves les bases de la Internacional Comunista i dels Partits Comunistes però això no volia dir que fos ja un partit marxista-leninista. Li calia córrer encara un llarg camí. El fet el gran creixement del Partit entre 1936 i 1939 explica ja algunes incoherències, vacil·lacions, de part del Partit o dels seus dirigents més destacats, que es traduïren en intents escissionistes o d'apartar-lo de la seva postura marxista-leninista. Ja durant la guerra homes com Vilacuenca o Sánchez Marín abandonaren el PSUC i s'acostaren al socialisme d'Indalecio Prieto. Serra Moret va deixar el PSUC en exiliar-se a França. D'altres, com Del Barrio, Serra Pàmies, Aznar, foren expulsats a causa de les seves activitats fraccionals. El cas més greu però, es produí el 1949 i en fou protagonista Comorera, Secretari General. Convé tenir present que Comorera era un polític nacionalista que poc a poc adoptà posicions socialistes. En proclamar-se la República el 1931, Comorera vingué a Catalunya des de l'Argentina i es féu càrrec de la direcció de la USC (Unió Socialista de Catalunya), que era un petit grup d'intel·lectuals escindit del PSOE. Des d'aquest lloc jugà un paper important en el procés d'unificació que donà vida al PSUC. Comorera tingué també un paper molt positiu en l'enfortiment polític i el creixement del Partit durant la guerra civil. Entre el 1949 i el 1945 tingué també una activitat molt valuosa oposant-se als intents escissionistes de Serra Pàmies, Del Barrio, etc. En altres moments, però Comorera fou el portaveu dins el Partit de corrents i posicions nacionalistes. I quan s'allunyà la perspectiva de solució democràtica immediata per a Espanya a conseqüència de la guerra freda que seguí la II Guerra Mundial, intentà canviar el caràcter del PSUC i convertir-lo en un promotor de grups i partits que sota diverses etiquetes polítiques romandrien controlats pel PSUC. En veure que la direcció del partit rebutjava aquestes propostes, Comorera decidí la destitució dels altres membres del Secretariat, s'apoderà del diari i dels fons del PSUC a França i declarà la guerra al PCE amb qui va tallar tota relació. El PSUC, unit al voltant de Moix, Vidiella, Ardiaca i altres membres del Secretariat, s'oposà a Comorera; ell es negà a discutir les seves posicions i fou separat del partit. Comorera passà a Catalunya per convèncer les organitzacions de l'interior i tampoc no fou seguit. Quan al cap d'uns anys, fou detingut, no havia aconseguit encara que cap organització estès d'acord amb les seves postures. Fou condemnat a trenta anys i morí el 1958, a Burgos, on rebé l'ajuda solidària

dels presos comunistes que el tractaren amb el respecte i la consideració degudes per la seva conducta antifranquista i pels seus mèrits en la fundació i consolidació del PSUC.

Gregorio López Raimundo, *“Introducció” a PSUC: per Catalunya, la democràcia i el socialisme*. Juliol de 1976